

Бараненко Д.В.

к.ю.н.

Дідківська Г.В.

д.ю.н., доцент,

*завідувач кафедри кримінального права та кримінології
Університет державної фіскальної служби України*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ПОБУДОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Постановка проблеми. Інформація та інформаційні технології виступають своєрідними локомотивами суспільного розвитку, сприяючи переведенню публічного управління на якісно нові технології, створюючи умови для науково-обґрунтованої організації публічного управління, формуючи широкі можливості для творчої самореалізації окремого члена суспільства. Сьогодні в нашій державі втілюються концепції електронного уряду і активно розвивається «електронна демократія», що дозволяє здійснити перерозподіл на користь суспільства владних повноважень і управлінських функцій. Суспільство ж представлене громадянами, чисельними громадами, асоціаціями, приватними структурами. Створення об'ємних ресурсів інформації з одночасним розвитком комунікаційних мереж суттєво збільшує внесок науки в соціально-правові та духовні інновації, механізми соціальних, культурних і політичних змін. Водночас, у правовій сфері з'являються нові можливості для зворотного впливу на свідомість всього суспільства, політичні настанови та спрямованість діяльності різних соціальних груп, що тісно пов'язане з проблемами публічного управління.

Використання інформаційних ресурсів з високим рівнем ефективності відкриває перед центральними органами виконавчої влади цілу низку можливостей. Це і підтримання в режимі реального часу постійного діалогу науки і практики, і планування діяльності

в автоматичному режимі, і використання експертних систем, що виконують частину рутинної роботи. Ресурси інформації можуть використовуватись і в якості допоміжного засобу регуляції внутрішніх процесів діяльності центральних органів виконавчої влади, і з метою оприлюднення особливо важливих результатів цієї діяльності. Вказане робить процес модернізації діяльності центральних органів виконавчої влади більш прозорою та зрозумілою для людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання діяльності центральних органів виконавчої влади активно розроблялися в працях багатьох відомих вітчизняних учених, серед яких: В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, А. І. Берлач, Ю. П. Битяк, В. Т. Білоус, В. В. Богуцький, В. М. Гаращук, В.Ф. Гриценко, І. П. Голосніченко, В. В. Зуй, А. А. Коваленко, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Т.М. Кравцова, В.І. Курило, Н. Р. Нижник, О. І. Остапенко, О. П. Рябченко, О. В. Скрипнюк, С. Г. Стеценко, Ю. О. Фрицький, В. О. Шамрай, В. К. Шкарупа та ін. Розвиток центральних органів виконавчої влади в умовах формування інформаційного суспільства знайшов своє відображення в роботах І. В. Арістової, О. А. Баранова, Д.О. Беззубова, К.І. Белякова, В. М. Бесчастного, В. М. Брижка, В. М. Гаращука, І. С. Гриценка, Д. Г. Заброди, О.О. Золотар, Р.В. Ігоніна, С.С. Єсімова, Р.А.Калюжного, М.В.Коваліва, Д.М.Лук'янця, С. В. Петкова, А. І. Собакаря, Л.Г. Чистокле-

това, М.Я. Швеця та ін. Проте цілісний аналіз функціонування центральних органів виконавчої влади в умовах побудови інформаційного суспільства у сучасній науці відсутній.

Формування цілей. Метою статті є виявлення особливостей функціонування центральних органів виконавчої влади України в умовах побудови інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу. Інформаційним ресурсом слід визнати представлений у вигляді окремих документів або їх масиву системо утворюючий елемент свідомої діяльності людини, що який виступає джерелом інформації чи засобом отримання окремими фізичними та юридичними особами знань, які формуються внаслідок діяльності різних суспільних структур. Слід погодитися, що соціальне значення ресурсів інформації полягає в тому, що вони тим незамінним елементом, з якого учасник суспільних відносин може отримувати потрібну інформацію. Виходячи з цього формування інформаційних ресурсів і їх правове забезпечення – завдання державного масштабу, оскільки у багатьох аспектах ефективність інформаційного забезпечення суб'єктів суспільних відносин інформацією залежить від достовірності, своєчасності, повноти і диференціації інформаційних ресурсів [1, с. 286]. Діяльність центральних органів виконавчої влади, як один із аспектів діяльності публічної адміністрації, не є винятком з цих правил. Отже, ефективність діяльності цих органів усе більше буде залежати від використання ресурсів інформації як засобу її формування та здійснення. При цьому в якості елемента структури інформаційного ресурсу слід виокремити інформацію як його основу, інформаційні технології, різні документи, представлені в документованій формі (в тому числі й електронні), як елементарну одиницю за умови, що вони наділені певними властивостями (потенційністю, дискретністю, креативністю, комутативністю та автентичністю).

Концепція створення та функціонування електронної інформаційної системи взаємодії електронних публічних ресурсів інформації

вперше встановила єдиний перелік державних реєстрів і кадастрів. При цьому, незважаючи на те, що ресурси інформації центральних органів виконавчої влади значною мірою представлені віртуальним інформаційним ресурсом, потреби реальних процесів все ж таки є пріоритетними [2, с. 132]. Інтернет і віртуальне середовище, безумовно, значно полегшують і спрощують більшу частину управлінських процесів, але в той же час не можуть замінити ані результати виробництва, ані продукти людської життєдіяльності.

Інформаційний ресурс у діяльності центральних органів виконавчої влади спрямований насамперед на виявлення соціально-економічного становища в країні та створення засад для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Завдання досягнення цілей вимагає консолідації інформаційного ресурсу центральних органів виконавчої влади. Окремі елементи інформаційного ресурсу, які застосовуються для вирішення соціально-економічних завдань, призводить до дублювання інформації, а також до збільшення невиправданих витрат на інформаційне забезпечення. Технічну основу консолідованої інформаційної бази має складати спеціальна інформаційна система, яка забезпечить підтримку прийняття управлінських рішень під час здійснення адміністративно-правового регулювання, а також інформаційне обслуговування і взаємодію центральних органів виконавчої влади. Сьогодні вже активно використовуються такі інформаційно-комунікаційні системи, а у створених інформаційно-аналітичних центрах активно формується відповідний розподілений інформаційний ресурс.

Поширення суспільно значимої інформації, яка збирається органами публічної адміністрації, не завжди використовується й самими центральними органами виконавчої влади внаслідок традиційного для України прагнення до певної інформаційної закритості. І зовсім не випадково Проект Доктрини інформаційної безпеки України вказує в якості однієї з суттєвих загроз для інформаційної безпеки протиправне обмеження доступу до

інформації про діяльність органів публічної адміністрації, що використовують відкриті інформаційні ресурси. Дана небезпека, окрім всього іншого, ще й значно стримує розвиток демократичного суспільства та правової держави в Україні, а також перешкоджає процесу входження нашої держави до європейського інформаційного простору [3, с. 136].

Законодавче закріплення поняття веб-сайту органу публічної адміністрації було відсутнім аж до травня 2015 р. Сама дефініція «веб-сайт» була надана Положенням про веб-ресурси Верховної Ради України [4]. Інформаційний ресурс у діяльності центральних органів виконавчої влади включає в себе систему офіційних веб-сайтів, серед яких необхідно виділити встановлені на законодавчому рівні: Єдиний державний портал адміністративних послуг, веб-портал Уповноваженого органу з питань закупівель у складі електронної системи закупівель та офіційні веб-сайти центральних органів виконавчої влади. У цих випадках використання інформаційних технологій офіційного веб-сайту центральних органів виконавчої влади передбачає лише попередній етап до здійснення юридично значущих дій.

Згідно з Порядком функціонування веб-сайтів центральних органів виконавчої влади засоби, які використовуються під час створення і функціонування офіційних веб-сайтів цих органів, мають відповідати наступним умовам: інформація, розміщена на них, яка була створена на базі вільного програмного забезпечення і не вимагала встановлення створених спеціально з цією метою технічних засобів; технічні та програмні можливості веб-сайту повинні дозволяти ведення електронних журналів обліку операцій і щоденне копіювання інформації на запасний носій; ця інформація повинна бути захищена від знищення, зміни або блокування доступу тощо відповідно до Положення про технічний захист інформації в Україні [5]; інформація, розміщена на веб-сайті, повинна зберігатися не менше п'яти років з дня її першого розміщення; інформацію слід розміщувати державною мовою [6].

Крім того, стосовно інформації, розміщеної на офіційних веб-сайтах центральних органів виконавчої влади, було встановлено, що до цієї інформації повинен бути забезпечений цілодобовий без обмежений доступ. Крім того, програмне забезпечення, за допомогою якого здійснюється доступ до інформації, не повинно вимагати укладення ліцензійної або іншого угоди з правовласником на платній основі. А доступ до інформації на веб-сайті не повинен бути зашифрований або захищений від доступу. Справляння плати за інформацію, що надається центральними органами виконавчої влади, може обумовлюватись лише витратами на її створення та передачу [7]. До речі, Рекомендації Ради Європи № R (2002)2 від 21 лютого 2002 р. «Про доступ до офіційних документів» запропонували державам-членам встановлювати помірну плату, яка б не перевищила фактичних витрат на її створення і передачу.

Використання інформаційних технологій з метою забезпечення доступу до ресурсу інформації центральних органів виконавчої влади робить організаційні та матеріальні витрати з обробки запиту мінімальними. Проте створення і функціонування автоматизованої системи є, безумовно, справою витратною. Але ці витрати значною мірою компенсуються платниками податків, які, в свою чергу, і є споживачами цієї інформації. Варто зазначити, що подібні інформаційні системи забезпечують не лише обробку запитів, а й ефективність інформаційного забезпечення діяльності центральних органів виконавчої влади. З метою зміни такого становища має бути розроблена концепція використання інформаційних ресурсів у діяльності центральних органів виконавчої влади, спрямована на конкретні функціональні завдання розвитку певної галузі, яка передбачатиме єдину систему інформаційних ресурсів регіону, що враховує інформаційні потреби населення та центральних органів виконавчої влади. Крім того, під час організації використання інформаційних ресурсів центральних органів виконавчої влади (в частині забезпечення доступу

до них фізичних і юридичних осіб) можливість інформаційних служб, які функціонують в регіоні (бібліотек, центрів науково-технічної та патентної інформації, інших довідково-інформаційних і аналітичних служб, незалежно від їх відомчої підпорядкованості), здатних поєднувати різні інформаційні завдання [8, с. 82-83].

Таким чином, ресурси інформації є багатоаспектним об'єктом адміністративно-правового регулювання, що має виняткове значення для формування повноцінної і ефективної діяльності центральних органів виконавчої влади. Крім того, специфічна роль інформаційного ресурсу при здійсненні публічної діяльності центральними органами виконавчої влади обумовлює його стан як об'єкта публічного управління, а діяльність суб'єктів щодо використання публічного інформаційного ресурсу - як об'єкта адміністративно-правового регулювання [9, с. 54]. Слід підкреслити, що адміністративно-правове регулювання використання інформаційного ресурсу має цілу низку все ще невирішених проблем, зокрема - відсутність належної регламентації можливості надання на платній основі ресурсу інформації. Ми вважаємо за необхідне нормативно закріпити право безкоштовного отримання ресурсу інформації, створеного в електронному вигляді для сфери публічного управління. Закріплення поняття інформаційний ресурс центральних органів виконавчої влади на законодавчому рівні забезпечить як можливість вільно використовувати значну частину діючих нормативно-правових актів, які певним чином згадують названу дефініцію, так і дозволить вирішити низку завдань у галузі публічного управління в інформаційній сфері в цілому та інформаційним ресурсом зокрема, особливо в умовах зростання обсягів документованих ресурсів, значна частина яких існує в електронних мережах [10].

Для інформаційних ресурсів центральних органів виконавчої влади важливим є виконання певних функцій в соціально-економічній галузі. Найважливішими функціями

ресурсів інформації центральних органів виконавчої влади при цьому виступають креативна функція (вона полягає у створенні нових видів і розвитку інформаційних ресурсів), інноваційна функція (яка виявляється в тому, що за допомогою інформаційних ресурсів створюються передумови для розвитку інформаційного суспільства та його інформаційної економіки, де створенням і обробкою інформації буде зайнято більше людей, аніж обробкою сировини та матеріалів), стимулююча функція (що проявляється в тому, що інформаційні ресурси стимулюють розвиток комерції, ринків, нових видів діяльності тощо), а також комунікативна функція (за допомогою і на основі інформаційних ресурсів здійснюється публічне управління різними процесами соціально-політичної системи).

Слід зауважити, що інформаційні ресурси центральних органів виконавчої влади створюються в результаті діяльності на інформаційному ринку центрів генераторів і розподілу, інформаційних агентства і служб різної форми власності. Попит на інформаційні ресурси з'являється внаслідок виникнення потреби в саме такому ресурсі. До споживачів інформаційних ресурсів центральних органів виконавчої влади, окрім інших органів публічної адміністрації слід також віднести юридичних і фізичних осіб, які використовують інформаційні ресурси як управлінський потенціал ефективного вирішення завдань суспільного значення [11, с. 181-182].

Необхідною умовою прийняття ефективних рішень при управлінні складними соціальними об'єктами, є своєчасне забезпечення задіяних на різних рівнях публічного управління повною, достовірною і якісною інформацією про поточний і прогнозований стан об'єкта управління [12, с. 109]. Це створює основу для вироблення превентивних публічно-управлінських рішень на базі прогнозних оцінок стану об'єкта управління. Головні труднощі під час вирішення завдань прогнозування стану соціальних об'єктів обумовлені

їх складністю, недостатньою вивченістю процесів, що в них відбуваються, обмеженими можливостями проведення активних експериментів, складністю і не координованістю процесів збору вихідних даних, їх недостатньою доступністю, неадекватністю використуваних моделей і низкою інших факторів. Водночас різноманітність завдань, для вирішення яких необхідна інформація про ресурси і явища, різноманітність самих описуваних об'єктів, процесів і підходів до відображення інформації про них, не дозволяють говорити про безліч інформаційних ресурсів цієї групи як єдиної системи.

Стосовно сфери публічного управління О.В. Скидан визначає характеристики інформації у публічному управлінні, вказуючи на великий обсяг, багаторазовість використання, оновлення та перетворення в процесі використання, різноманітність логічних операцій та математичних розрахунків отримання багатьох видів результатної інформації [13, с. 333]. Неосяжність інформації призводить до того, що конкретним центральним органом виконавчої влади формується необхідне та достатнє інформаційне середовище – інформаційний ресурс. Виходячи з цього, інформаційним ресурсом у діяльності центральних органів виконавчої влади є частина інформації, що виділяється за ознакою її суб'єкта-посадової особи публічної адміністрації або за ознакою її походження і цільового використання.

Зважаючи на визначення поняття інформаційного ресурсу в Законі України «Про Національну програму інформатизації», під інформаційними ресурсами в публічному управлінні розуміється організована сукупність документованої інформації, що включає в себе бази даних, створені, оброблені та накопичені в інформаційних системах органів публічного управління [14].

Таким чином, документ – це засіб фіксації певним чином на спеціальному матеріалі інформації про факти, події, явища об'єктивної дійсності та розумової діяльності людини, який відображає конкретну інфор-

мацію на спеціальному матеріалі за визначеним стандартом чи формою. Документом називають все те, що використовується для реєстрації, передачі та збереження інформації про будь-який предмет. Це матеріальний вияв певного факту чи певної ідеї або ж матеріальне свідоцтво, на якому базуються при затвердженні факту чи ідеї. Подібно до того, як матеріальне виробництво створює продукти, адміністративне управління створює документи, кількість яких безперервно зростає разом із зростанням матеріального виробництва [15, с. 27-28]. Правовим закріпленням визначення електронного документа як інформаційного повідомлення можна вважати Конвенцію Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1952 р. «Про міжнародне право спростування». У зв'язку з асоціацією України і Європейського Союзу, що вимагає активного впровадження інформаційних технологій і застосування електронного документа як предмета інформаційного обміну, міжнародні організації і держави, в тому числі й Україна, намагаються врегулювати прогалини в праві, пов'язані з регулюванням електронного документообігу та визначення ключових понять названого процесу.

У системі національного права відсутнє загальноприйняте визначення поняття електронний документ. Проте під час розробки нормативно-правових актів кожен центральний орган виконавчої влади формує визначення даного поняття з обов'язковим урахуванням специфіки певно галузі. Електронний документ – це інформація документаційного типу, представлена в електронній формі і призначена для зчитування та обробки за допомогою комп'ютерних та інформаційних систем. Електронний документ отримує юридичну силу за допомогою електронного підпису. Інформація, що міститься в електронному документі є доступною для використання, копіювання, пересилання, а також отримання по телекомунікаційних каналах зв'язку і подальшої обробки в інформаційних системах та для відображення або від-

творення при візуальному або іншому сприйнятті людиною за допомогою цих засобів. Про електронний документ йдеться в багатьох нормативних актах, у тому числі в законах України «Про інформацію» [16], «Про електронні довірчі послуги» [17], «Про електронну комерцію» [18], «Про захист в інформаційно-телекомунікаційних системах» [19].

Отже, під електронним документом слід розуміти документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документу, засвідчений електронним цифровим підписом, що відповідає правилам і вимогам документування під час здійснення тих видів діяльності, яка фіксується юридичними засобами [20, с. 94].

Висновки. Таким чином, дослідження інформаційних технологій у діяльності центральних органів виконавчої влади України потребує вирішення питань стосовно адміністративно-правового аспекту використання і обміну як інформаційних ресурсів, так і єдиного інформаційного простору держави, забезпечуючи при цьому інформаційний суверенітет і належний рівень інформаційної безпеки.

Анотація

У статті досліджені особливості функціонування центральних органів виконавчої влади в умовах побудови інформаційного суспільства. Обґрунтовано необхідність формування нової моделі центральних органів виконавчої влади як системи докорінних адміністративно-правових перетворень, орієнтованих на досягнення соціально значущих результатів на основі сукупності управлінських процедур, що призводять до зміни форм, методів і змісту діяльності центральних органів виконавчої влади та, як наслідок, до зміни сфер суспільних відносин у контексті євроінтеграційних прагнень нашої держави. Підкреслено, що необхідність дослідження особливостей функціонування центральних органів виконавчої влади та вироблення нових підходів до їх реалізації, насамперед, обумовлено потребою пошуку оптимальних рішень, що відповідають сучасним завданням розбудови української державності, моделей трансформації органів публічної влади на всіх її рівнях і встановлення на цій основі чітких та ефективних механізмів стримувань і противаг, покликаних забезпечувати взаємодію і гармонізацію функціонування законодавчої і виконавчої гілок публічної влади.

Доведено, що парадигму центральних органів виконавчої влади в умовах побудови інформаційного суспільства в Україні необхідно формувати з урахуванням соціально-політичних особливостей розвитку українського суспільства та глибинних процесів, які у ньому відбуваються. Натомість, запозичення зарубіжного досвіду функціонування моделей центральних органів виконавчої влади потребує врахування зовнішніх загроз та внутрішніх чинників,

На наше переконання, обмін інформацією та інформаційний обмін не мають відмінностей у контексті діяльності центральних органів виконавчої влади. Крім того, вони є поняттями, які вже давно використовуються, але, в нормативно-правових актах їх визначення знайти доволі складно. Хоча існує і ряд нормативно-правових актів, угод, договорів, які укладаються саме з метою обміну інформацією або інформаційного обміну, а також низки відомчих нормативних документів, що регулюють обмін інформацією або інформаційний обмін, а окремі з них навіть наводять визначення цього поняття щодо визначеного об'єкту правового регулювання. Тому електронний обмін інформацією виступає як самостійний різновид обміну, у якому в якості об'єкту застосовується інформація в документальному вигляді, в тому числі у вигляді електронного документу. Водночас, слід наголосити на відсутності єдиного підходу до процесу створення нормативних актів, які б закріплювали дефініцію «електронний документ» та охороняли суспільні відносини, пов'язані з електронним документообігом у діяльності центральних органів виконавчої влади України.

побудови необхідної інфраструктури, подальшої децентралізації та максимального сприяння інститутів громадянського суспільства. Встановлено, що ефективне запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності центральних органів виконавчої влади повинно ґрунтуватись на прийнятті комплексу правових і організаційних заходів. Відкритість діяльності центральних органів виконавчої влади можлива виключно в умовах належного регулювання усіх аспектів діяльності цих органів, зокрема шляхом прийняття адміністративних регламентів, а також права на забезпечення громадянам доступу до інформації про діяльність центральних органів виконавчої влади як органів публічної влади. Підкреслено, що розглянуті проблеми свідчать про необхідність відповідного поглиблення адміністративної реформи з метою прискорення процесу адаптації вітчизняної системи законодавства до європейських принципів та стандартів, що, в свою чергу, стало б вагомим підтвердженням євроінтеграційної спрямованості державної політики України.

Ключові слова: адміністративна процедура, адміністративна реформа, виконавча влада, електронне урядування, інформаційне суспільство, організаційно-правові форми органів виконавчої влади, публічне управління, центральні органи виконавчої влади.

Baranenko D.V., Didkivska H.V. Features of the functioning of central executive bodies in terms of building an information society

Summary

The article examines the features of the functioning of central executive bodies in terms of building an information society. The necessity of forming a new paradigm of central executive bodies as a system of radical administrative and legal transformations aimed at achieving socially significant goals based on a set of management procedures that lead to changes in the forms, methods and content of central executive bodies and, as a consequence, to change the spheres of public relations in the context of European integration aspirations of the state. It is emphasized that the need to study the peculiarities of the functioning of central executive bodies and develop new approaches to their implementation is primarily due to the need to find optimal solutions that meet modern challenges of Ukrainian statehood, models of building public power at all levels and establishing clear and effective mechanisms of checks and balances designed to ensure the interaction and harmonization of the functioning of the legislative and executive branches of government.

It is proved that the paradigm of central executive bodies in the conditions of building an information society in Ukraine must be formed taking into account the socio-political peculiarities of the development of Ukrainian society and the deep processes that take place in it. Instead, borrowing foreign experience of the functioning of the models of central executive bodies requires taking into account external threats and internal factors, building the necessary infrastructure, further decentralization and maximum support of civil society institutions. It is established that the effective introduction of information and communication technologies in the activities of central executive bodies should be based on the adoption of a set of legal and organizational measures. Openness of central executive bodies is possible only if all aspects of these bodies are properly regulated, in particular by adopting administrative regulations, as well as the right to provide citizens with access to information on the activities of central executive bodies as public authorities. It was emphasized that the considered problems indicate the need to deepen the administrative reform in order to accelerate the process of adaptation of the domestic legal system to European principles and standards, which, in turn, would be a strong confirmation of the European integration of Ukraine's policy.

Key words: administrative procedure, administrative reform, executive power, e-government, information society, organizational and legal forms of executive bodies, public administration, central executive bodies.

Список використаних джерел:

1. Процес модернізації системи державного управління: конституційний, адміністративний та фінансовий аспекти : монографія / Березовська С. В. та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. А. С. Нестеренко. Одеса : Гельветика, 2017. 527 с.
2. Довгань О. Інформаційна безпека – гарант безпеки національних інформаційних ресурсів. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2015. Vol. 2, Iss. 2. С. 130-134.
3. Нестерович В.Ф. Забезпечення інформаційної безпеки як функція держав в умовах сучасних викликів і загроз. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2020. № 1. С. 136-137.
4. Положення про веб-ресурси Верховної Ради України : Розпорядження Голови Верховної Ради України від 19 травня 2015 р. № 699. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Положення про технічний захист інформації в Україні : Указ Президента України від 27 вересня 1999 р. № 1229/99. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
6. Прав Р.Ю. Діяльність суб'єктів формування і реалізації політики державної безпеки в інформаційній сфері України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 9. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2018_9_13.
7. Клейшмидт Ю.В. Концептуальні підходи до державного регулювання електронних інформаційних ресурсів. *Державне будівництво*. 2019. № 2. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVu_2019_2_6.
8. Набока С.І. Нові підходи до поліпшення організації доступу до електронних інформаційних ресурсів через сайти органів державної влади. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2017. № 2. С. 80–90.
9. Годнюк Л. Диспозиційний потенціал інформаційного ресурсу влади. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2015. Т. 31-32. С. 53-57.
10. Андреев Д.В. Особливості державної інформаційної політики з легітимізації влади механізмами інтернет-ресурсів. *Митна справа*. 2015. № 5. С. 8-15.
11. Кармазіна М.С. Оцінка західними інформаційними ресурсами загроз і перспектив України. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2017. Вип. 2. С. 178-213.
12. Петров С.Г. Правові основи взаємодії державних органів та приватних суб'єктів із метою захисту електронних інформаційних ресурсів України. *Інформація і право*. 2019. № 4. С. 107-112.
13. Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В. та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.
14. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
15. Сальник С., Сторчак А., Микитюк А. Модель порушення захищеності інформаційних ресурсів комунікаційних систем *Information Technology and Security*. 2019. Vol. 7, Iss. 1. С. 25-34.
16. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
17. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
18. Про електронну комерцію : Закон України від 3 вересня 2015 р. № 675-VIII. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
19. Про захист в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
20. Коломоєць Є.В. Удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні : дис. ... канд. наук механізми держ. управл. : 25.00.02. Київ. 2015. 206 с.